

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 8/17
Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 3 stycznia 2017 r.

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Wytyczne w zakresie monitorowania projektów w okresie trwałości

Wytyczne programowe Instytucji Zarządzającej RPO WM 2014 - 2020

Kraków, styczeń 2017 r.

Spis treści

1.	Wykaz skrótów.....	3
2.	Wstęp	4
3.	Trwałość na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013.....	4
4.	Monitorowanie projektów w okresie trwałości w ramach RPO WM 2014-2020	6
4.1.	Weryfikacja sprawozdań	6
4.2.	Monitorowanie projektów po zakończeniu ich realizacji wynikające z umowy o dofinansowanie lub innych przepisów prawa.	7
4.2.1	Przeglądy i konserwacja infrastruktury	8
5.	Kontrole trwałości projektu.....	9
6.	Konsekwencje niezachowania trwałości projektu	9

1. Wykaz skrótów

Użyte w niniejszych Wytocznych skróty oznaczają:

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego;

EFS – Europejski Fundusz Społeczny;

EFSI – Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne;

RPO WM – Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020;

IK UP – Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa;

IP RPO WM – Instytucję Pośredniczącą w zarządzaniu Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020; odpowiednio Małopolskie Centrum Przedsiębiorczości lub Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie;

IZ RPO WM – Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego na lata 2014 -2020;

MŚP – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa;

Umowa – umowa o dofinansowanie projektu lub uchwała w sprawie decyzji o dofinansowanie projektu dla którego Beneficjentem jest Województwo Małopolskie;

Ustawa wdrożeniowa – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r., poz. 217);

Rozporządzenia nr 1303/2013 - Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;

Rozporządzenie nr 480/2014 - Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) nr 480/2014 z dnia 3 marca 2014 r., uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego;

u.f.p. - Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 885 z późn. zm.);

Kodeks Cywilny – Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. z 2016, poz. 380);

UDT – Urząd Dozoru Technicznego;

k.p.k. - Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997, Nr 89, poz. 555 z późn. zm.);

SzOOP – Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020;

Kwalifikowany podpis elektroniczny – zaawansowany podpis elektroniczny, w rozumieniu art. 3 pkt. 12 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylającego dyrektywę 1999/93/WE, który jest składany za pomocą kwalifikowanego urządzenia do składania podpisu elektronicznego i który opiera się na kwalifikowanej certyfikacji podpisu elektronicznego.

SL2014 – należy przez to rozumieć aplikację główną CST, której podstawowymi celami zgodnie z zapisami Wytycznych horyzontalnych tj. Wytycznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020 są:

- a) wsparcie bieżącego procesu zarządzania, monitorowania i oceny programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz programów realizowanych w ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej, dla których instytucja zarządzająca została ustanowiona na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- b) zachowanie odpowiedniego śladu audytowego w zakresie określonym w załączniku III rozporządzenia delegowanego nr 480/2014;
- c) umożliwienie Beneficjentom rozliczania realizowanych przez nich projektów zgodnie z wymogami Rozporządzenia ogólnego;

Dzień - należy przez to rozumieć dni kalendarzowe, chyba że wyraźnie wskazano „dni robocze”.

2. Wstęp

Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Małopolskiego (IZ RPO WM), działając na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2016 r. , poz. 217.) zwanej dalej: „ustawą wdrożeniową”, wydaje niniejsze wytyczne zwane dalej „Wytycznymi” określające ogólne zasady w zakresie monitorowania projektów w okresie trwałości realizowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPO WM 2014-2020), skierowane do Instytucji uczestniczących w realizacji RPO WM 2014-2020 i stosowane przez nie oraz stosowane przez Beneficjentów na podstawie zawartej umowy o dofinansowanie projektu lub uchwały w sprawie decyzji o dofinansowaniu projektu, dla którego Beneficjentem jest Województwo Małopolskie.

3. Trwałość na podstawie Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013

- 1) Zgodnie z art. 71 Rozporządzenia 1303/2013, trwałość projektów współfinansowanych z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych musi być zachowana przez okres 5 lat (3 lat w przypadku MŚP - w odniesieniu do projektów, z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) z zastrzeżeniem pkt 4), a w przypadku, gdy przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej lub zapisy umowy

o dofinansowanie wprowadzają bardziej restrykcyjne wymogi w tym zakresie, wówczas stosuje się okres ustalony zgodnie z tymi przepisami.

- 2) Co do zasady za datę rozpoczęcia okresu trwałości należy przyjąć dzień przekazania Beneficjentowi środków ostatniej płatności na rzecz projektu przez IZ RPO WM/IP RPO WM, zwane dalej „Instytucją” (dzień obciążenia rachunku Instytucji). Wyjątek stanowi sytuacja, gdy Beneficjent nie otrzymuje płatności końcowej od Instytucji (np. system zaliczkowy), wówczas za datę rozpoczęcia okresu trwałości należy przyjąć dzień zatwierdzenia wniosku o płatność końcową.
- 3) Naruszenie zasady trwałości następuje w sytuacji wystąpienia w okresie trwałości co najmniej jednej z poniższych przesłanek:
 - a) zaprzestano działalności produkcyjnej¹ lub ją relokowano poza obszar wsparcia RPO WM,
 - b) nastąpiła zmiana własności (rozumiana jako rozporządzenie prawem własności) elementu współfinansowanej infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu nienależne korzyści,
 - c) nastąpiła istotna zmiana wpływająca na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.
- 4) Naruszenie zasady trwałości następuje również w przypadku przeniesienia w okresie 10 lat od daty płatności końcowej/zatwierdzenia wniosku o płatność końcową na rzecz Beneficjenta działalności produkcyjnej poza obszar UE. Przedmiotowego warunku nie stosuje się jeżeli Beneficjentem jest MŚP. W przypadku gdy wkład z EFSI stanowi pomoc państwa, okres 10 lat zostaje zastąpiony terminem mającym zastosowanie na mocy przepisów dotyczących pomocy państwa.
- 5) W przypadku operacji wspieranych z EFS oraz operacji wspieranych z innych EFSI, które nie są inwestycjami w infrastrukturę lub inwestycjami produkcyjnymi, dokonuje się zwrotu wkładu z funduszu tylko wtedy, gdy są one objęte obowiązkiem utrzymania inwestycji zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy państwa oraz jeżeli zaprzestano działalności produkcyjnej lub ją relokowano w okresie ustalonym w tych zasadach.
- 6) Obowiązek zwrotu wkładu z EFSI nie ma zastosowania w przypadku instrumentów finansowych oraz w sytuacji, gdy Beneficjent zaprzestał działalności produkcyjnej z powodu ogłoszenia upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa w rozumieniu przepisów w art. 71 ust. 4 Rozporządzenia nr 1303/2013. Zaprzestanie działalności produkcyjnej może nastąpić jedynie wskutek upadłości niewynikającej z oszukańczego bankructwa Beneficjenta. W przypadku zaprzestania działalności produkcyjnej związanej z realizowanym projektem przed ogłoszeniem upadłości, dzień zaprzestania działalności produkcyjnej zostanie uznany za moment naruszenia trwałości. W przypadku zaprzestania prowadzenia działalności przez Beneficjenta, właściwa Instytucja sprawdza, czy w odniesieniu do tego Beneficjenta ogłoszona została upadłość. Brak ogłoszenia upadłości wobec Beneficjenta, który zaprzestał prowadzenia działalności, oznacza naruszenie zasady trwałości.
W sytuacji, gdy wobec Beneficjenta ogłoszona została upadłość, Instytucja będąca stroną umowy wykorzystując dostępne jej środki (zgodne z obowiązującymi przepisami prawa) przeprowadza weryfikację służącą ocenie, czy w danym przypadku występują przesłanki wskazujące, że upadłość mogła być skutkiem oszukańczego bankructwa. W przypadku

¹ W kontekście trwałości projektu, zaprzestanie działalności produkcyjnej odnosi się do trwałego przerwania działań bezpośrednio związanych z realizowanym projektem – niekoniecznie oznacza to zaprzestanie całej działalności produkcyjnej przedsiębiorstwa lub instytucji publicznej

zaistnienia podejrzenia, że upadłość Beneficjenta mogła mieć charakter oszukańczy, instytucja jest zobowiązana do złożenia zawiadomienia o możliwości popełnienia czynu zabronionego w trybie art. 304 § 2 k.p.k. Oszukańcze bankructwo potwierdzone prawomocnym wyrokiem sądu oznacza naruszenie zasady trwałości projektu.

4. Monitorowanie projektów w okresie trwałości w ramach RPO WM 2014-2020

4.1. Weryfikacja sprawozdań

Beneficjenci, którzy otrzymali od Instytucji ostatnią płatność na rzecz projektu lub w przypadku nieotrzymywania płatności końcowej od Instytucji (np. system zaliczkowy), został im zatwierdzony wniosek o płatność końcową, wzywani są przez IZ RPO WM/IP RPO WM do sporządzania i składania sprawozdań na zasadach opisanych poniżej.

Co do zasady monitorowaniem projektu w okresie trwałości objęte są wszystkie projekty², które uzyskały dofinansowanie w ramach RPO WM 2014-2020.

1. Pierwsze sprawozdanie powinno być przesyłane na wezwanie Instytucji po upływie roku od daty przekazania płatności końcowej/ zatwierdzenia wniosku o płatność końcową.
2. Termin na złożenie sprawozdania wynosi 14 dni od zakończenia pierwszego roku trwałości.
3. Kolejne sprawozdania, jeśli będą wymagane przez Instytucje należy składać najpóźniej 14 dni od zakończenia kolejnego roku trwałości.
4. W przypadku ostatniego roku sprawozdawczego okres trwałości kończy się z upływem dnia, który datą odpowiada początkowemu dniowi terminu tj. datą przekazania płatności końcowej/ zatwierdzenia wniosku o płatność końcową, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca³.

Przykład: okres trwałości projektu wynosi 5 lat i trwa od 20 marca 2017 roku do 20 marca 2022 r.

W takim przypadku beneficjent składa następujące sprawozdania:

- 1) 20.03.2017r. – 19.03.2018r.- pierwszy okres sprawozdawczy (termin złożenia sprawozdania po pierwszym roku trwałości upływie 02.04.2018r.)
- 2) 20.03.2018 - 19.03.2019 – drugi okres sprawozdawczy (termin złożenia sprawozdania po drugim roku trwałości upływie 02.04.2019r.)
- 3) 20.03.2019 - 19.03.2020 – trzeci okres sprawozdawczy (termin złożenia sprawozdania po trzecim roku trwałości upływie 02.04.2020r.)
- 4) 20.03.2020 - 19.03.2021 – czwarty okres sprawozdawczy (termin złożenia sprawozdania po czwartym roku trwałości upływie 02.04.2021r.)

² w przypadku niektórych typów projektów podlegających współfinansowaniu w ramach RPO WM, ze względu na ich specyfikę, nie ma zastosowania zasada trwałości. Dotyczy to w szczególności projektów realizowanych w ramach Poddziałania 1.2.3 Bony na Innowacje, Poddziałania 3.3.1 Promocja gospodarcza Małopolski, Poddziałania 3.3.2 Aktywność międzynarodowa małopolskich MSP, Poddziałania 3.4.5 Bony na doradztwo, a także niektórych projektów realizowanych w ramach Działania 1.3 Małopolskie Centra Innowacji Typ projektu B. Regionalny program rozwijania centrów transferu wiedzy oraz w ramach Działania 3.2 Promocja postaw przedsiębiorczych oraz potencjał IOB.

³ Zgodnie z art. 112 Kodeksu cywilnego - Termin oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach kończy się z upływem dnia, który nazwą lub datą odpowiada początkowemu dniowi terminu, a gdyby takiego dnia w ostatnim miesiącu nie było - w ostatnim dniu tego miesiąca. Jednakże przy obliczaniu wieku osoby fizycznej termin upływa z początkiem ostatniego dnia.

5) 20.03.2021 - 20.03.2022 – piąty okres sprawozdaczy (termin złożenia sprawozdania po piątym roku trwałości upłyne 03.04.2022r.)

5. Dane zawarte w sprawozdaniach winny się odnosić do pełnych okresów sprawozdawczych.
6. Sprawozdanie należy sporządzić zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszych Wytocznych.
7. Sprawozdanie i inne wskazane przez Instytucję dokumenty wynikające ze specyfiki danego Działania należy przesłać⁴ poprzez moduł korespondencja w SL2014 z wykorzystaniem kwalifikowanego podpisu elektronicznego.
8. Instytucja dokonuje pierwszej weryfikacji przesłanych sprawozdań/dokumentów w terminie do 60 dni od momentu otrzymania. W przypadku wystąpienia błędów/niejasności w przedłożonym sprawozdaniu, Beneficjent wzywany jest do złożenia poprawionego sprawozdania/dokumentów oraz do uzupełnienia lub złożenia dodatkowych wyjaśnień w terminie wskazanym przez nią. Zakończenie procesu weryfikacji sprawozdania następuje w terminie do 120 dni od momentu jego otrzymania przez Instytucję. W uzasadnionych przypadkach termin ten może ulec przedłużeniu.

Beneficjent jest zobowiązany do niezwłocznego informowania Instytucji o wszelkich okolicznościach mogących mieć wpływ na nieutrzymanie trwałości projektu lub wskaźników i celu projektu.

4.2. Monitorowanie projektów po zakończeniu ich realizacji wynikające z umowy o dofinansowanie lub innych przepisów prawa.

Monitoring dotyczy w szczególności następujących obszarów:

- 1) Cel projektu - sprawdzenie zachowania celu projektu definiowanego poprzez osiągnięcie i utrzymanie wskaźników rezultatu/produktu,
- 2) Obszary specyficzne w ramach poszczególnych Działań SzOOP⁵.
Obszary specyficzne dla konkretnego Działania mogą wynikać: z warunków specyficznych zapisanych w umowie o dofinansowanie, Regulaminu Konkursu oraz przepisów dot. pomocy publicznej.
- 3) Kwalifikowalność podatku VAT;
- 4) Generowanie dochodu w projekcie;
- 5) Promocja projektu – dotyczy projektów zakładających finansowanie działań w zakresie infrastruktury lub prac budowlanych, w przypadku których całkowite wsparcie publiczne przekracza 500 000 EURO⁶. W takim przypadku beneficjent, nie później niż trzy

⁴ W przypadku niedostępności SL2014, zapisy *Wytocznych w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020*, precyzują odpowiedni sposób postępowania.

⁵ Należy przy tym podkreślić, iż monitorowanie niektórych obszarów specyficznych (np. sposób wykorzystywania infrastruktury B+R w Działaniu 1.1) będzie wymagane w okresie dłuższym niż trwałość danego projektu, co uwarunkowane będzie zapisami umowy o dofinansowanie oraz przepisami dot. pomocy publicznej.

⁶ W celu ustalenia, czy wartość wkładu publicznego do Projektu przekracza ustalony próg należy zastosować kurs wymiany PLN/EUR publikowany przez Europejski Bank Centralny z przedostatniego dnia pracy Komisji Europejskiej w miesiącu poprzedzającym miesiąc podpisania umowy o dofinansowanie Projektu. Miesięczne obrachunkowe kursy wymiany Komisji Europejskiej opublikowane są pod adresem następującej strony internetowej:

miesiące po zakończeniu Projektu umieszcza na stałe przynajmniej jedną tablicę pamiątkową lub tablicę dużego formatu, w miejscu ogólnodostępnym i łatwo widocznym. Tablica/e pozostaje/ą wyeksponowana/e nie krócej niż do końca okresu trwałości Projektu, zgodnie z terminem wskazanym w umowie;

- 6) Zgodność projektu z politykami horyzontalnymi - zachowanie zgodności z politykami horyzontalnymi (zrównoważonego rozwoju, równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, oraz równości szans kobiet i mężczyzn);
- 7) Archiwizacja

Beneficjenci realizujący przedsięwzięcia z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zobowiązani są do zachowania trwałości rezultatów projektu przez okres

Przykład:

- zachowanie trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc wychowania przedszkolnego, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu,
- zachowanie trwałości utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna, przez okres co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu.

co najmniej 2 lat od daty zakończenia realizacji projektu, zgodnie z umową o dofinansowanie projektu.

Ww. Beneficjenci zobowiązani są także do zachowania trwałości projektu w zakresie objętym cross-financingiem⁷ zgodnie z punktem 3 ppkt 1, 2 niniejszych Wytycznych.

Zakres informacji, które Beneficjent powinien przekazać określa wzór Sprawozdania stanowiący załącznik nr 1 do niniejszych Wytycznych.

4.2.1 Przeglądy i konserwacja infrastruktury

Beneficjent zobowiązany jest do bieżącego monitorowania stanu technicznego dofinansowanej infrastruktury/środków trwałych, a także do poddawania jej bieżącej konserwacji oraz do przeprowadzania stosownych przeglądów wymaganych odrębnymi właściwymi przepisami prawa (prawo budowlane, BHP, przepisy przeciwpożarowe, techniczne - w tym stosowne decyzje UDT, sanitarne, konserwatorskie itd.) oraz umowami z wykonawcami (zapisy w zakresie przeglądów gwarancyjnych). Do sprawozdania nie należy załączać protokołów z przeglądów i ewentualnych protokołów z odbioru prac naprawczych – protokoły te powinny być przechowywane w miejscu, w którym archiwizowana jest dokumentacja projektowa. Protokoły te mogą podlegać weryfikacji w przypadku wytypowania danego projektu do kontroli trwałości na miejscu.

http://ec.europa.eu/budget/contracts_grants/info_contracts/infoeuro/infoeuro_en.cfm

⁷ w rozumieniu podrozdziału 8.6 Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

5. Kontrole trwałości projektu

- 1) Zgodnie z Wytocznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 28.05.2015 r. w zakresie kontroli realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020, kontroli trwałości podlega, co do zasady, projekt obejmujący inwestycje w infrastrukturę lub inwestycje produkcyjne, z uwzględnieniem przypadku operacji, o których mowa w art. 71 ust. 3 Rozporządzenia 1303/2013.
- 2) Kontrola trwałości może być prowadzona w miejscu realizacji projektu lub w siedzibie beneficjenta na próbie. Kontrola trwałości służy sprawdzeniu, czy w odniesieniu do współfinansowanych projektów nie zaszła jedna z okoliczności, o których mowa w art. 71 rozporządzenia 1303/2013. Może być ona rozszerzona o kontrolę innych elementów podlegających weryfikacji po zakończeniu realizacji projektu, a w szczególności o:
 - a) weryfikację występowania podwójnego finansowania, zwłaszcza w kontekście możliwości zmiany kwalifikowalności podatku od towarów i usług,
 - b) weryfikację generowania dochodu w projekcie,
 - c) sprawdzenie zachowania celu projektu, definiowanego poprzez osiągnięcie i utrzymanie wskaźników rezultatu,
 - d) sprawdzenie poprawności przechowywania dokumentów,
 - e) weryfikację zachowania zasad informacji i promocji projektu,
 - f) weryfikację zachowania zasad udzielenia pomocy publicznej.
- 3) Kontrole trwałości projektu podlegają rejestracji w SL2014.
- 4) Instytucja ma prawo do przeprowadzenia kontroli po zakończeniu okresu trwałości projektu, mającej na celu weryfikację zgodności z prawem unijnym i krajowym, w szczególności z aktami, o których mowa w art. 23 ust. 3 ustawy wdrożeniowej.

6. Konsekwencje niezachowania trwałości projektu

1. Zgodnie z art. 71 Rozporządzenia nr 1303/2013 stwierdzenie naruszenia zasady trwałości oznacza konieczność zwrotu środków otrzymanych na realizację projektu, wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, proporcjonalnie do okresu niezachowania obowiązku trwałości – w trybie określonym w art. 207 u.f.p., chyba że przepisy regulujące udzielanie pomocy publicznej stanowią inaczej. Ciężar dowodu utrzymania okresu trwałości spoczywa na Beneficjencie. W przypadkach braku możliwości ustalenia daty dokonania naruszenia trwałości projektu Beneficjent zobowiązany będzie do dokonania zwrotu całości otrzymanego dofinansowania wraz z odsetkami liczonymi jak dla zaległości podatkowych, od dnia wypłaty środków.
2. Zgodnie z postanowieniami umowy o dofinansowanie w przypadku stwierdzenia wystąpienia nieprawidłowości w postaci nieosiągnięcia bądź niezachowania w okresie trwałości Projektu wskaźników rezultatu, wskazanych we wniosku o dofinansowanie, Instytucja ma prawo do nałożenia korekty finansowej proporcjonalnie do okresu, w którym trwałość projektu nie została zachowana lub procentu niezrealizowania danego wskaźnika.

3. W przypadku warunków specyficznych projektów, wzór/sposób wyliczenia zwrotu środków z tytułu nie osiągnięcia założeń projektowych może zostać przedstawiony w umowie o dofinansowanie projektu.
4. W przypadku ujawnienia, w okresie trwałości projektu, okoliczności mających wpływ na charakter operacji, jej cele lub warunki wdrażania, Instytucja Zarządzająca/Instytucja Pośrednicząca może powołać niezależnych ekspertów w celu dokonania ponownej oceny projektu zgodnie z obowiązującymi kryteriami oceny. Każdy przypadek ewentualnego naruszenia trwałości projektu/utrzymania celu projektu oceniany będzie indywidualnie z uwzględnieniem różnych aspektów zagadnienia oraz wiedzy dostępnej na dzień dokonywania oceny.

W indywidualnych przypadkach w sytuacji wystąpienia wyjątkowych okoliczności (zdarzenia losowe, siły natury itp.), Instytucja może zawiesić okres trwałości projektu, tzn. wydłużyć jego okres o czas niezbędny do wznowienia działalności beneficjenta, wynikający z wystąpienia ww. okoliczności. Wymienione powyżej okoliczności nie zwalniają Beneficjenta z obowiązku utrzymania trwałości projektu.